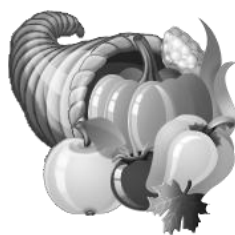

Epöli Hírmondó

XVI. évfolyam
3.szám
2014. október

e-mail: onkormanyzat@epol.hu
honlap: www.epol.hu

Ady Endre: Október 6.

Őszi napnak mosolygása,
Őszi rózsa hervadása,
Őszi szélnek bús keserve
Egy-egy könny a szentelt helyre,
Hol megváltott - hősi áron -
Becsületet, dicsőséget
Az aradi tizenhárom.

Az aradi Golgotára
Ráragyog a nap sugára,
Oda hull az őszi rózsa,
Hulló levél búcsucsókja;
Bánat sír a száraz ágon,
Ott alussza csendes álmát
Az aradi tizenhárom.

Őszi napnak csendes fénye,
Tűzz reá a fényes égre,
Bús szívünknek enyhe fényed
Adjon nyugvást, békességet;
Sugáridon szellem járjon
S keressen fel küzdelminkben
Az aradi tizenhárom.

Október 6. - Az Aradi Vértanúk emléknapja!

Tisztelt Epöli Polgár, Kedves Hírmondó Olvasó!

Engedjék meg, hogy a 2010-2014-es helyhatósági választási ciklus lezárásaként számot adjak azokról az eredményekről, melyeket Epöl Község az Önkormányzat hathatós munkájának köszönhetően, a civil szervezetekkel karöltve, az itt élőkkel közösen ért el az elmúlt 4 év során.

Fontosnak tartom a többes szám használatát, hiszen úgy gondolom, hogy mi, **akik itt élünk**, egytől egyig **büszkék lehetünk az elmúlt időszak sikereire**.

S bizony a sikerek mellett szót kell ejtenünk a nehézségekről is. Ezekből is kijutott bőven...

Talán a rendszerváltás óta nem éltünk át olyan időszakot, amely ennyire megváltoztatta volna a közösségek, települések életét. A 2010-es 2/3-os parlamenti felhatalmazáskor már érezni lehetett, hogy nagy, rendszerszintű átalakításoknak nézünk elébe az élet minden területén. A kormányzat elérkezettnek látta az időt, hogy ilyen mértékű támogatás mellett azokon a

pontokon változtasson, melyek modernizációja nem tűrt halasztást. Ilyen volt az új alkotmány megalkotása, vagy az önkormányzati, választási, köznevelési törvények újraértelmezése, létrehozása, vagy éppen a szolgáltatói rendszer átszervezése.

Alig hárult el az akadály a régen áhított Szomor-Epöl körjegyzőség 2011-es megalakítása előtt, az új törvény egy év múlva máris okafogyottá tette a vadonatúj közigazgatási formációt, új létrehozását írva elő. Vagy említhetném az alig fél évtizedes múltra visszatekintő Epöl-Bajna-Nagysáp Intézményfenntartó Társulás átalakulását is, mely az új köznevelési törvénynek köszönhetően vonta ki az iskolákat az önkormányzati fenntartás alól. Aztán itt volt az önkormányzatok adósságrendezésének ügye, tele kérdésekkel, amelyekre legfeljebb a törvényalkotók tudhatták a választ.

Sok fejtörést okoztak az önkormányzatoknak a víziközmű-, vagy a kéményseprő- és a hulladékszolgáltatók váltásával kapcsolatos átszervezések is.

Rengeteg egyeztetés, konferencia, számtalan megbeszélés, vitafórum kellett ahhoz, hogy mi is tisztább képet kapjunk az előttünk álló lehetőségekről, feladatokról.

A cél az volt, hogy a lakosság ezekből az átmenetektől mind kevesebb kényelmetlenséget érezzen, a megszokott rendet át tudjuk emelni az új szerződésekbe, megállapodásokba is, és természetesen a szolgáltatás, működés színvonalát emeljük, zavartalanságát megőrizzük.

Bízom benne, hogy ez inkább több sikerrel, mindenki meglegedésére meg is valósult.

Szerencsésnek mondhatom magam, mert mindig olyan kiváló szakemberek segítettek az önkormányzat döntéseit az ilyen ügyekben, mint pl. Mike Hajnalka jegyző. Az Ő naprakész jogszabályi felkészültségének és fáradságot nem ismerő munkájának, valamint a képviselőtestület józan, megfontolt ítélőképességének köszönhető, hogy a lehetőségekhez mért legjobb választás mellett tudtuk letenni a voksunkat.

S úgy gondolom, szerencsésnek mondhatom magam azért is, mivel gyümölcsöző kapcsolatot tudtam kialakítani polgármester társaimmal, járási, megyei vezetőkkel, országgyűlési képviselőinkkel.

Nagy felelősség, ugyanakkor felemelő érzés is, hogy helyhatósági vezetőként részese lehettem azoknak a történelmi jelentőségű eseményeknek, melyek alakították, és alakítják az önkormányzatok, és a településen lakók hétköznapjait, jövőjét.

Ez a helyzet mindenki számára új volt.

Talán nem járok messze a valóságtól, ha azt mondom, hogy ebben a helyzetben a sokat próbált és látott polgármesterek is olykor elbizonytalanodtak.

De a feladat adott volt: menni kell előre!

A szolás szerint: „Tökéletes ember nincs, csak tökéletes szándék...”

Azt vallom, hogy annak a tökéletes szándéknak gondolata vezetett engem is és képviselőtársaimat is, ami azt jelentette számunkra, hogy minden döntésünket alárendeljük az itt élők érdekeinek érvényesítése, településünk fejlődésének előmozdítása érdekében.

Ha hibáztam, ha hibáztunk, kérem, nézzék el nekem, nekünk, hiszen a felismert tévedéseket mindig igyekeztünk a legjobb tudásunk szerint kijavítani.

S most lássuk, hogy milyen fejlesztésekkel gazdagodott az elmúlt időszakban Epöl község.

Polgármesterré választásomkor elsődleges céloom volt, hogy a már meglévő civil szervezetekkel jó viszonyt ápoljak, s ha lehet, újakat alakítsunk. Ennek köszönhető, hogy a régiók mellé felsorakozott az Epöli Nagycsaládok Egyesülete, valamint az Epöli Sport Egyesület is. Az ő létrejöttük kibővítette a pályázati lehetőségek még jobb kihasználásának lehetőségét. Ugyanilyen jó viszonyt ápol önkormányzatunk az egyházközséggel is.

Többször elmondtam, leírtam, hogy csak az ilyenfajta együttműködésből teremhetnek olyan eredmények, melyek a település vagyonát gyarapítják.

Hiszen a civil szervezetek az önkormányzatokénál kedvezőbb feltételekkel indulnak a pályázatokon, viszont a finanszírozáshoz az önkormányzat anyagi hátterére van elengedhetetlenül szükség.

Ahogy említettem, **a különböző pályázati lehetőségeknek** (LEADER, Darányi Ignác Terv, Új Magyarország Vidékfejlesztési Program), valamint egyesületeinkkel (Faluközségi Egyesület, Polgárőr Egyesület, Faluközségi Alapítvány, Sport Egyesület, Epöli Egyházközség) való **együttműködésnek köszönhetően valósulhatott meg:**

- a Tájház belső felújítása
- a térfigyelő-rendszer kiépítése, eszközbeszerzés (polgárőr helyiség bútorai, laptop stb.)
- a 2012-es Alkotótábor megszervezése és az ahhoz kapcsolódó eszközbeszerzések (kamera, laptop, fényképezőgép, projektor stb.)
- az „Epöl község története” című könyv bővített kiadása
- a temetői parkoló, kerítés megépítése, ravatalozó előtti tér kibővítése
- a volt buszgarázs melletti kőkereszt környezetének megújítása
- a sportöltöző bővítése és felújítása
- a sporttevékenységet támogató eszközbeszerzések (fűnyírótraktor, sörpadok, sörösátrak)
- a sportöltöző belső bútorzatának elkészítése

- a Hegyalja utcai játszótéren rekreációs park kialakítása
- a mobilszínpad és a népdalkör ruháinak elkészülte
- vagy a templomtető héjazatának cseréje (ennél a projektnél az előfinanszírozást a Főegyházmegye vállalta, az önkormányzat a pályázat elindításánál bábáskodott, valamint a részt vevők közötti kommunikációt segítette)

Mindezen fejlesztések több mint 75 millió forint itt maradó értéket jelentenek településünk számára.

Ezekon kívül önerőből fenntartottuk, fejlesztettük intézményeinket, hozzájárultunk hagyományos rendezvényeink és újak (Szüreti felvonulás) megszervezéséhez, civil szervezeteink működéséhez, végeztük közterületeink szépítését, karbantartását, ingatlanjaink renoválását. Hozzájárultunk a plébánia kerítésének elkészültéhez. S ezeknek a feladatoknak az elvégzését tettük lehetőleg helyben élő szakemberek és közfoglalkoztatottak bevonásával.

Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy az elért eredmények mellett sok még az elvégzendő feladat, megvalósulásra váró terv.

A legfontosabbokról is ejtek alább pár szót.

Több helyen elhangzott már, hogy pályázni csak olyan célokra lehet, melyek kiírásra kerülnek. Ez sajnos tény!

Bízunk benne, hogy a következő ciklus olyan célokat is meghatároz, amik figyelembe veszik azokat a törekvéseket, melyek a kistelepülésen élők problémáira koncentrálnak.

Így elvégzendő feladat többek között a jövőben: járdáink, belterületi útjaink, vízelvezető árkaink felújítása, ahol nincs, kiépítése.

Távlati terveink közt szerepel továbbá a Tájházhhoz kapcsolódóan egy kulturális, turisztikai központ megvalósítása, igény esetén helyi piac kialakítása.

Az előbb említett célok megvalósítása érdekében kezdeményeztünk tárgyalásokat a Magyar Közút Nonprofit Zrt-vel, valamint a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központtal, hogy a még az ő tulajdonukban és kezelésükben lévő belterületi utak önkormányzatunkhoz kerüljenek.

Ennek eredményeként megállapodtunk abban, hogy a következő évi költségvetés tervezésekor az érintettek biztosítják az anyagi forrást a földmérési, földhivatali stb. munkálatok fedezésére. *(Addig is kérem mindannyiuk türelmét, hiszen ha valamit megtanultam a négy év során az az, hogy Isten malmainál csak a bürokrácia malmai őrölnek lassabban.)*

A közelmúltban továbbá megvásároltuk a Tájházzal közös udvarban lévő Belkovich-féle házat, hogy ott, a már fent említett, turisztikai központot alakíthassunk ki szálláshelyekkel, terményfeldolgozóval kedvező pályázati feltételek megjelenése esetén.

Szeretnénk megszólítani a fiatalabb és idősebb generációt is. A szabadidő tartalmas eltöltésének lehetőségét kívánjuk biztosítani számukra nem csak egy-egy alkalomra. Legyen nekik is egy hely, ahol összejöve, beszélgetve, kulturált körülmények között tudnak szórakozni, időt eltölteni. Ehhez persze az említettek akarata és összefogása, önmaguk megszervezése is kell.

Továbbra is lelkesen kívánjuk támogatni a már szárnyukat bontogató civil kezdeményezéseket, mint a kertbarátok köre, vagy a nagyszerű „szépkorúak tornája”.

Bátorítom őket és másokat is, hogy valósítsák meg ötleteiket, amihez nyugodtan kérjenek támogatást az önkormányzattól. *(persze a józanész határain belül)*

Úgy gondolom, hogy a hozzánk forduló elgondolásainak megvalósulását mindig a lehető legnagyobb jóindulattal és támogatással segítettük, a problémákra a lehető leggyorsabban próbáltunk megoldást találni.

Erre biztatok továbbra is mindenkit:

Bátran forduljanak ügyeikkel az önkormányzathoz, és megválasztott vezetőihez, képviselőihez, hiszen ahogy a nevében is benne van: önmagunk kormányzását, magunk képviselétét kell szolgálnunk minden körülmények között.

Végezetül szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik munkámat, a képviselőtestület, az önkormányzat munkáját segítették, megkönnyítették.

Köszönetemet fejezem ki képviselő-társaimnak, Csenki Mihály, Kutassy Viktor, Wencz Péter és Vicze János képviselő uraknak, hiszen elmondhatom, hogy egy hangos szó nélkül, szinte mindenben egyetértve, egyhangú döntéseket hozva tudtunk együtt dolgozni településünk érdekében.

Köszönet a közös önkormányzati hivatal dolgozóinak: Molnárné Györgyinek, Révészné Andreának, Farkasné Mónikának, hogy olykor erejükön felül teljesítve álltak helyt a megszorított teendők elvégzésekor.

Köszönöm Elődné Lukács Erzsébet jegyző asszonynak, hogy lelkiismeretesen, nagy-nagy lelkesedéssel és legalább olyan szakmai alázattal, mint elődje, szervezte és szervezi a hivatal ügyeit.

Köszönöm az intézményvezetőknek, Tiboriné Kardos Évának és dr. Nagyné Nagy Barbarának, valamint az intézményekben dolgozóknak, hogy mindig együttgondolkodva kerestük a problémákra a megoldást.

Köszönöm a civil szervezetek vezetőinek, Tácsik Mihálynénak, Horváth Péternek, Tiboriné Kardos Évának, Hermann Ingridnek, Bokros Gábornak, Szatai Gyulánénak, Muszela Imrénének és a mögöttük álló tagságnak, vagy bármely segítőnek a támogatását, a rendezvények lebonyolításában való aktív részvételt.

Köszönet az egyházközség világi elnökének, Kovács Gábor úrnak, valamint az itt szolgálatot teljesítő atyáknak, akik eddig megértették, hogy két lábbal a

földön állva, tekintetünket az égre emelve lehetünk csak együtt sikeresek.

És persze köszönet mindazoknak, akik energiájukat nem a széthúzásra fecsérték, hanem az összetartozás érzésének megerősítésére összpontosítottak.

Mert hiszem, hogy közös ügyeink szekerének előmozdítása nem azon múlik, hogy „húzzuk”, vagy „toljuk” azt. Hanem azon, hogy **egy akarattal, egy irányba mozdítsunk a dolgok menetén!**
Ehhez mindenkire szükség van!

Köszönve eddigi jóindulatú támogatásukat kérem a helyhatósági választásokon való mind nagyobb számú részvételüket.

Kívánok mindenkinek megfontoltságot, józan belátást és bölcs döntést!

*Muszela Szabolcs
polgármester*

A KÉPVISELŐ- TESTÜLET HÍREI

Epöl Község Önkormányzatának Képviselő- testülete júniusban, júliusban, augusztusban és szeptemberben is egy-egy alkalommal ülésezett. E mellett szeptemberben került sor az évi rendes Falugyűlésre és Közmeghallgatásra.

Részletesebben:

2014.június 26. A júniusi képviselő- testületi ülésen Muszela Szabolcs polgármester tájékoztatta a jelenlévőket a két ülés között végzett munkáról, majd meghallgatta Jobbágné dr. Major Ildikó fogszakorvos beszámolóját Epöl Község lakóinak szájhygiéniás állapotáról, valamint a fogorvosi ellátás helyzetéről.

Az ülés további részében a képviselők határozatokat hoztak a Lábatlani székhelyű Hétforrás Kft. felszámolásával kapcsolatosan, majd meghirdették a községi közétkeztetés szolgáltatásának biztosításáról szóló pályázatot.

Az utolsó napirendi pont volt az **„Epöl Községért” kitüntető cím adományozása, melyről egyhangúlag 5 igen szavazattal döntött a képviselő- testület és a címet**
2014-ben KOVÁCS GÁBORNAK adományozta.

A kitüntető cím átadására augusztus 20-án került sor.

2014.július 2.-án rendkívüli ülésen került sor Dr.Nagyné Nagy Barbara a Tündérváros Napközi Otthonos Óvoda, határozatlan időre kinevezett közalkalmazottjának az óvoda vezetői feladatokkal történő megbízására.

2014.augusztus 8.-án újra ülésezett a képviselő-testület, mivel elérkezett a közétkeztetési pályázatok elbírálásának határideje.

Két pályázat érkezett, az eddigi szolgáltató, az Esztergom- Kertvárosi Bőség Konyha és a Pánczél Szolgáltató Kft. pályázott a feladatra.

A képviselő- testület minden szempontot figyelembe véve a Pánczél Szolgáltató Kft. mellett döntött, amely 2014. 09.01.-el meg is kezdte településünkön a szolgáltatást, eddig mindenki megelégedésére.

2014.augusztus 28.-án, a munkaterv szerinti ülésére ült össze a képviselő- testület. Az elmúlt ülés óta történt eseményekről szóló tájékoztatás után lezárták az Önkormányzat és a Bajnai Közös Önkormányzati Hivatal I. féléves költségvetését.

Elődné Lukács Erzsébet jegyző javaslatára sor került a Helyi Választási Bizottság két új póttagjának megválasztására, Drengács Anna és Bíró László személyében, mivel az eddigi Helyi Választási Bizottsági választott, vagy delegált tagok, maguk is jelöltek lettek, vagy hozzátartozójuk indult a 2014.október 12-i helyhatósági választásokon.

Ezen az ülésen került sor egy régen tervezett feladat elvégzésére, amely a Kossuth L.u.9.sz.alatti összesen 747 m² nagyságú belterületi ingatlan megvásárlását jelentette, amely lehetővé teszi a Tájház további fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását.

A képviselő- testület 2014. szeptember 18-án tartotta utolsó, záró ülését.

A záró ülésen a képviselő- testület biztosította dr. Lassu Imre családorvost, hogy a praxisához járó szolgálati lakást biztosítja az utódja számára, amennyiben ő maga nyugdíjba készülne, lehetővé téve hogy a község családorvosa a településen éljen.

A második napirend keretében Dr.Nagyné Nagy Barbara tartott tájékoztatót a Tündérváros Napközi Otthonos Óvoda Epöli oktatási munkájáról és gazdálkodásáról.

Ezután Tiboriné Kardos Éva iskolaigazgató mutatta be intézményük munkáját és gazdálkodását.

A több éves hagyomány szerint az őszi ülésen döntöttek a képviselők a Dicséretes Epöli Porta cím adományozásáról, mely elismerés átadása a szeptember 26-án megrendezendő Idősek Napjának keretében történik. Idén a Dicséretes Epöli Porta címet Molnár Gergely Szabadság u. és Wencz Péter Móricz Zs. utcai lakosok és családjuk kapták.

Ugyancsak szeptember 18-án került sor az évi rendes Falugyűlésre és Közmeghallgatásra.

10 fő érdeklődő jelent meg, akiknek a polgármester beszámolt a képviselő-testület elmúlt évben végzett legfontosabb munkáiról és válaszolt a feltett kérdésekre. A kérdések nagy része az idejű különleges belvízhelyzettel és az ebből falakó vízevezetési problémákkal voltak kapcsolatosak, melyek megoldásán képviselő-testületünk folyamatosan dolgozik.

VÁLASZTÁSI HÍREK

A 2014. október 12-i helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának előkészítése zökkenőmentesen zajlik.

A Helyi Választási Bizottság- figyelembe véve a jelöltként induló, vagy hozzátartozójuk jelöltsége miatti tagok cseréjét,- **az alábbiak szerint** alakult át:

Tiboriné Kardos Éva elnök
Domokos Ede elnökhelyettes
Saródiné Belkovic Mária tag
Drengács Anna tag
Tóthné Simon Éva tag
Üveges János delegált

Bíró László póttag
Molnár Imréné póttag

A jegyzőkönyvvezető Petrócziné Nagy Zsuzsanna lesz.

Molnár Róbertné, hozzátartozója jelöltsége miatt, Bajna Község Helyi Választási Bizottsága mellett dolgozik jegyzőkönyvvezetőként, Bajnán. Erre azért van szükség, mert a saját **választókerületben** (ez esetben: Epöl) induló jelölt hozzátartozója a választási irodának nem lehet tagja.

A két település viszont (Epöl, Bajna) értelem szerűen külön választókerületbe esik. A választókerületi beosztást nem a közös Helyi Választási Iroda, hanem a külön norma határozza meg, azaz a közös HVI nem egy választókerület, így lehetőségünk nyílt a nagy gyakorlattal rendelkező köztisztviselő Bajna településen való bevonására.

A helyhatósági választás helyszíne- az eddigiek szerint- az Epöli Általános Iskolában lesz reggel 06.00- 19.00 óra között.

Minél több választópolgár részvételére számítunk!

*Elődné Lukács Erzsébet
jegyző
HVI Vezetője*

HÍMZETT PÓLÓK

Epöl község címerével híMZett, jó minőségű, galléros pólók kaphatók M, L, XL, XXL-es méretben az önkormányzatnál 3 900 Ft-os egységáron.

A készlet erejéig!

Igény esetén ugyanitt rendelhetők is.

ISKOLAI HÍREK

Az új tanév küszöbén kívánok eredményekben és sikerekben gazdag évet minden epöli diáknak és szüleinek. Remélem, azok a szép tervek és álmok, amit szeptember első napjaiban megfogalmazunk, év végére valóra is válnak.

A nyári szünet csendesen és nyugalomban telt el. Igyekeztünk figyelni arra, hogy iskolánk kapuja rendszeresen nyitva álljon. Pedagógus kollégáim minden szerdán ügyeletet tartottak és korrepetálták illetve pótvizgára készítették fel az erre igényt tartó diákokat.

Örülök, hogy tanulóink nagy részének volt lehetősége arra, hogy nyaraljon családjával, vagy legalább egy-egy program erejéig eljusson Magyarország más tájegységére. Akiknek ez a lehetőség nem adatott meg, azokról az egyház és a civil szervezetek gondoskodtak, hogy hasznosan töltsék a nyarat. **Köszönöm a szülők nevében is.**

Augusztus vége felé újra benépesült az iskola. Lázasan készülődtek a gyerekek az augusztus 20-ai és a tanévnyitó ünnepségre **Bula Péterné és Tácsik Zsófia tanárnők** rendezésében, mindeközben a nevelőtestület elkezdte tanév előkészítő munkáját.

Augusztus 29-én ünnepélyes keretek között a 2014/2015-ös tanévet megnyitottuk, iskolánk 40 tanulóival és 8 fős tantestületével. A hagyományokhoz híven az idei tanév is sok programot és rendezvényt kínál. Terveink között szerepel akadályverseny, délutáni programok, színházlátogatások, kisebb- nagyobb kirándulások, gyereknap rendezvény stb.

Persze nem csak mi serénykedtünk, hanem a takarítónőnk, **Idu néni** is, aki nagyon sokat dolgozott és szervezett, hogy tisztán és szépen várjon minket az iskola. Köszönet érte. A nyár folyamán megújult a 3-4. osztályosok tanterme, fenntartónk az **Esztergomi tankerület** kifestettette és a régi, kopott PVC helyett, új padlót kapott. Remélem sokáig ilyen szép marad. Köszönjük Nekik is a figyelmet és a segítséget. **Önkormányzatunk** új hűtőszekrény vásárlásával segítette az étkeztetés körüli munkánkat. A nyár folyamán a közétkeztetésre pályázatot írtak ki, melynek nyertese a kedvezőbb árajánlatot benyújtó és egyben a mintamenza programban résztvevő Granárium étterem lett. Szeptember elsejétől ők biztosítják a gyermekek napi háromszori étkezését. Az első hetek tapasztalatai alapján nyugodtan megállapíthatjuk, hogy az ételek ízletesek és főleg egészségesek.

Az új tanévben folytatódnak a változások, amelyeket a 2012. szeptember 1-jén életbe lépett nemzeti köznevelésről szóló törvény, 2014. szeptember elsejére ütemezett.

1. Az új kerettantervek életbe lépése az 1. 2. és 5. 6. osztályban.

2. A kötelező hit- vagy erkölcsstan oktatás 1. 2. és 5. 6. osztályban.

3. A nemzetiségi iskoláknál, a nemzetiségi népismeret óra önálló tantárgyként való

megjelenése 1. 2. és 5. 6. osztályban.

4. A kötelező úszásoktatás megjelenése: nálunk az idei tanévben csak a 6. osztályt érinti.

5. A 16 óráig tartó kötelező foglalkozások.

6. Az elsősök és másodikosok ingyenes tankönyvellátása.

7. A 100%-os szakos ellátottság biztosítása.

1-6. osztályos tanulóink szeptember közepétől heti 3 nap újra iskolagyümölcs programban vesznek részt. Az első időszakban szilvát, körtét és almát kapnak.

Pályáztunk az iskolatej programba, mely az összes tanulót érinti, így folytatódik ez is.

Próbáljuk a délutánokat hasznos elfoglaltsággal feltölteni. Így napközis foglalkozás, kézműves szakkör, angol szakkör, sportszakkör, társastánc, iskolai könyvtár, fejlesztő- és felzárkóztató foglalkozások.

Az alsós tanulók heti egy-egy órában felzárkóztató foglalkozáson vesznek részt, míg felsős tanulóinknak szükség szerint korrepetálásokat biztosítanak pedagógusaink magyar, matematika, német tantárgyakból. Szerdánként fejlesztőpedagógus, péntekenként gyógypedagógus foglalkozik a fejlesztendő diákokkal. A logopédus is elvégezte az éves szűrővizsgálatot. Beszédhibás, fejlesztésre szoruló gyermeket nem talált.

A fakultatív hittan órák a 3-4. osztályos tanulóinknak péntekenként 14.35-től, a 7-8. osztályos tanulóknak csütörtökönként 16.15-től kezdődik. A kötelező hittan oktatás az órarendbe beépítve történik.

Szeptember és október folyamán minden gyermekünk fogászati- és tisztasági szűrésen vesz részt, 6. és 7.osztályos tanulóink pedig már meg is kapták az idei év első oltását.

Az óvodások és iskolások körében oly közkedvelt társastánc-oktatás szintén már szeptember elején elkezdődött. Szeptember közepétől indultak a tanulóink körében népszerű kézműves foglalkozások és a sportszakkör is **Tácsik Zsófia tanárnő** vezetésével. Szeptember végén az angol szakkörön is újabb ismeretekhez juthatnak tanulóink **Szabadvári Miklós tanár úr** jóvoltából.

Szeptember 15-én szülői értekezleteken ismertettük a szülőkkel a tanév főbb pedagógiai célkitűzéseit, programjainkat, terveinket.

Szeptember 19-én, a Széchenyi napon, kis ünnepség keretében koszorúzással és egy jó hangulatú versennyel színesítettük iskolánk névadójának tiszteletére tartott napunkat. Az idén a **Karitás csoport** tagjai segítettek az ételek elkészítésében. Reggelire meleg teával, májkrémes kenyérral paprikával, paradicsommal, ebédre finom sajtos-tejfölös lángossal kedveskedtek nekünk. A feladatok **Tácsik Zsófia tanárnőnek** köszönhetően érdekesek és izgalmasak voltak. Sok szülő az alapanyagok összeadásával segítette a nap sikerét, ami az összetartozást és ennek a kis iskolának családias hangulatát is jól mutatja.

Szeptember 26-án iskolásaink **Csenki Jolán tanárnő** által

összeállított kis műsorral köszöntötték a község idős lakóit az Idősek napja alkalmából.

Köszönjük a szereplő diákoknak és Jolika néninek, hogy mindannyiunk nevében tisztelettel köszöntötték községünk idős lakóit.

*Tiboriné Kardos Éva
intézményvezető helyettes*

ÓVODAI HÍREK

Szeretettel köszöntöm Epöl község lakóit!

Elmúlt a nyár, ismét beköszöntött az őszi óvodánkban. A nyár igen sok változást hozott kis közösségünk életében. A **karbantartási időszakban** megtörtént intézményünk **fertőtlenítő takarítása**, köszönet illeti munkatársaim (**Molnár Imréné, Kovács Alexandra, Fábrián Istvánné**) lelkiismeretes munkáját.

A nyár folyamán **Epöl község Önkormányzatának Képviselő-testülete módosította óvodánk Alapító Okiratát**. 2014 szeptemberétől az alábbi változások történtek intézményünkben:

- ❖ **Óvodánk elnevezése: Tündéerkert Epöli Napközi Otthonos Óvoda**
- ❖ **Csoportok száma: 2**
- ❖ **Felvehető gyermeklétszám: 40 fő**
- ❖ **Szakmai alaptévékenységünk: óvodai nevelés a gyermekek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig és a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.**

Július hónapban óvodapedagógus kollégánk, **Gagyiné Páldi Hajnalka** jogviszonya megszűnt óvodánkban. A második gyermekcsoport megalakulása miatt egy dajka álláshely létrehozására volt szükség. Személyi ellátottságunk az alábbiak szerint alakul a 2014/2015. nevelési évben:

- ❖ **Katica csoport: Kovács Alexandra pedagógiai asszisztens (végzős óvodapedagógus főiskolai hallgató) és Molnár Imréné dajka**
- ❖ **Méhecske csoport: Dr. Nagyné Nagy Barbara óvodapedagógus és Lázár Jánosné dajka**

Gyermeklétszámunk a 2014/2015-ös nevelési év kezdetén: **26 fő**, új óvodásunkat **Wencz Rebeka** személyében köszöntöttük.

Pedagógiai Programunk alapvető céljának („A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása, komplex élmények biztosításával”) megfelelően az elkövetkezendő időszakban továbbra is

nagy hangsúlyt fektetünk nevelő munkánkban a mese, a rajz és az ének-zenei tevékenységek megtervezésére és megvalósítására. A tevékenységeket **projekt rendszerben** valósítjuk meg. Az „**Ősz kincsei**” projekt időszak keretében gyermekeinkkel megismerkedünk az évszak jellegzetességeivel, az őszi

zöldegekkel, gyümölcsökkel, megtapasztalhatjuk a változékony időjárás jegyeit. Jeles napjaink (**Takarítási világnap, Mihály-nap, Zene világnapja, Népmese világnapja, Állatok világnapja, Márton nap**) és ünnepeink alkalmával a hagyományörzésre fektetünk nagy hangsúlyt.

Munkatervünkben meghatározottak szerint a 2014/2015-ös nevelési évben a Tündéerkert Óvodában kiemelt nevelési feladatunk a **gyermekek egészséges életmódra nevelése az évszakonkénti „Egészséghelek” jegyében**. Évszakonként egy-egy hetet az egészséges életmódnak szentelünk, legyen az testi-, vagy akár lelki egészség. Az egészséghelek keretén belül igyekszünk saját tapasztalattal megismertetni a gyermekeket új ízekkel, élményekkel, mozgásformákkal, lehetőségekkel. Továbbra is fontos számunkra a családok szemléletformálása, a szokások pozitív irányú befolyásolása, az egészségtudatos magatartás megalapozása, a mozgás kiemelkedő élettani szerepének kihangsúlyozása. Programjaink az „Egészséghelek” keretében:

- ❖ **Őszi egészséghelet: „Élj egészségesen – zöltség, gyümölcsös mozgással fűszerezve”**
- ❖ **Téli egészséghelet: „Téli olimpia gyümölcsös vitaminbombával”**
- ❖ **Tavaszi egészséghelet: „Erő, izom, tejet iszom”**

Az „Őszi egészséghelet” keretében csoportjaink gyermekei „Őszanyót” látták vendégül, aki kosarában rengeteg gyümölcsöt és zöltséget hozott magával. Gyermekeink izlelgették, ismergették ezen kincseket, számos formában igyekeztünk megtapasztaltatni velük az egészséges táplálkozás fontosságát. „**Almanapunk**” keretén belül óvodásainkkal kirándulást tettünk a közeli almáskertbe, ahol **Blinczinger Béla és felesége, Marika** fogadott bennünket nagy szeretettel. A gyermekek számára hatalmas élményt jelentett az almaszedés, s mindeközben megcsodálhattuk a házaspár libáit, halastavát, csodaszép kertjét is. Az almákkal kézműveskedtünk, almás pitét és almakompót készítettünk, felelevenítettük az alma dalokat, mondókákat, körjátékot játszottunk.

Új innováció óvodánkban a családokkal való együttműködés jegyében a „**Tündéerkert Hírmondó**” létrehozása, mely egy olyan havilap, melyben az óvodai élettel kapcsolatos információkat, híreket osztjuk meg

óvodás gyermekeink családjaival. További információkat hamarosan elkészülő internetes oldalunkon (www.epolitunderkert.hu) találhatnak meg a kedves olvasók.

Óvodai programjaink:

- ❖ **Szeptember 8. Nevelési évindító szülői értekezlet**
- ❖ **Szeptember 26. Idősek napja**
- ❖ **Október 2. Kisteleki Zoltán „Csöppszínházának” báb előadása**
- ❖ **Október 11. Szüreti felvonulás**
- ❖ **Október 18. Nevelés nélküli munkanap**
- ❖ **Október 20. Száraz-Nagy Tamás „Léghajó színházának” báb előadása**
- ❖ **November 10. Márton napi felvonulás**
- ❖ **December 5. Mikulás az óvodában (zártkörű ünnepség óvodások részére)**
- ❖ **December 13. Nevelés nélküli munkanap**
- ❖ **December 19. Karácsonyi ünnepség (de. 10 óra)**
- ❖ **Téli szünet: 2014. december 22 - 2015. január 2. (Első nevelési nap: január 5.)**

Kedves Olvasóink!

2014. október 11-én a Tündérvilla Epöli Napközi Otthonos Óvoda Szülői Szervezete és munkatársai „**Jótekonysági Szüreti Bált**” szerveznek az epöli óvoda gyermekek javára. Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt, mulatni vágyót a rendezvényre. **Zenél: Tóth Gábor.** A bál bevételét a gyermekek karácsonyi ajándékainak megvásárlására, illetve Pedagógiai Programunkhoz kapcsolódó fejlesztésekre kívánjuk fordítani.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket, engedjék meg, hogy az őszi munkálatokhoz, betakarításhoz, a hideg téli hónapokra való felkészüléshez jó erőt, egészséget kívánjak mindannyiuknak!

Dr. Nagyné Nagy Barbara
óvodavezető

CSALÁDSEGÍTŐK HÍREI

A tudomány világából.....

Szeptember hónapban a "Segítő XIX. szakmai napja" került megrendezésre Tatabányán a Járási ESZI Családsegítő Szolgálat és Gyermejjóléti Központ szervezésében, melyen családgondozóként vettünk részt. Ez a konferencia az ágazatban dolgozók tevékenységéhez nyújt évről-évre hasznos segítséget előadásokkal, konzultációs lehetőséggel. Számos jeles szakember színvonalas, tartalmas előadását hallgathattuk meg több témában.

Különösen érdekesnek találtam a pedagógia és neveléstudomány terén kiemelkedő Dr. Varga László PHD egyetemi docens, tudományos és külügyi dékán helyettes szónoklatát, aki mind előadásmódjában, mind tartalmában színvonalas és figyelemfelkeltő volt. A tanár úr egy új szakterületet is kutat, az ún. neuropedagógiát. Ebből az előadásból, és témából szeretnék néhány értékes gondolatot megosztani Önökkel, melynek első mondatával is maximálisan egyetérthetünk: **A kisgyermeknevelés határtalan lehetőség, rendkívüli felelősség!**

Azt gondolom a téma nemcsak a tanévkezdés kapcsán lehet aktuális. A kisgyermeknevelés nevelők számára a pedagógia (nevelés, tanítás) ismerete – ha nem is tudományos fokozatban mérve -, akár szülőként, akár családtagként is fontos, nem beszélve a gyermekeket nevelő és velük foglalkozó szakemberekről. Úgy gondolom, hogy az alábbi tanítások, gondolatok, tények, kutatási eredmények mindenki számára érthetőek lesznek, esetleg tovább is gondolhatók, de mindenesetre egyszerű elolvasásra érdemes lehet:

A szeretet a kisgyermekkorban növekedés és a fejlődés táptalaja. Az érzelmek áthatóan és rendkívül befolyásolóan vannak jelen a kisgyermekkorban. Régóta foglalkoztatja a kutatókat a boldogság kulcsa, az öröm forrása, a boldogság érzésének gyökerei, hatása az emberi élet különböző területeire, továbbá a boldogság összefüggése az emberi életútjal, annak eredményességével. A boldogsággal kapcsolatos kutatások azt is feltárták, hogy a gyermekkorban érzelmek igen jelentős mértékben befolyásolják az idegsejtek és agyi hálózat fejlődését. A tudósok korábban azt hitték, hogy az emberi agy fejlődése egyenletes. Ma már kijelenthetjük, hogy az agy fejlődésében szenzitív (érzékeny) periódusok vannak, és a gyermekkorban a legszenzitívabb szakasz a központi idegrendszer fejlődése szempontjából. A kisgyermekkorban agy hálózatának burjánzását jól mutatja az az adat, amely szerint születéskor egy idegsejtnek átlagban 2 500 kapcsolata (szinapszisa) van, majd a második év végére kb. 15 000! Tehát a szinaptikus hálózat az első két évben rendkívüli fejlődést mutat. A kutatók egyetértenek abban, hogy az emberi életút kritikus szakasza a

gyermekkor, melynek során az agyi hálózat – a szavak, a szeretet és a gondoskodás által – rendkívüli módon sűrűsödik, az idegpályák velősödnek, az idegsejtek nyúlványai igen gyors ütemben szaporodnak. Az idegrendszer korai stimulálásának elmaradása komoly és végleges károkra okoz. Tudjuk, hogy a korai életévekben az agy végtelenül képlékeny és határtalanul fogékony, az agyi plaszticitás miatt a korai fejlesztésben résztvevő felnőttek felelőssége vitathatatlan.

A gyermek életének első éveiben fejlődésének szinte minden lehetséges aspektusa szempontjából döntő fontosságú az ingergazdag környezet és a szeretetteljes, stabil, biztonságos és kielégítő kapcsolat a gyermek és a gyermeket nevelő személyek között. Ha gyermekkorban tartósan nem elégülnek ki a szükségletek, hosszú ideig hiányoznak a kora gyermekkori fejlődést támogató feltételek, akkor komoly és gyakran visszafordíthatatlan folyamatokkal kell szembenéznünk, ugyanis a tartós toxikus stressz káros hormonális és idegrendszeri változásokat eredményez és megváltoztatja az agy szerkezetét. A toxikus stressz az első években károsíthatja a fejlődő agyi struktúrát és tanulási és viselkedési problémákat okozhat, illetve megnöveli a fizikai és mentális betegségek kockázatát. A toxikus stressz forrásai között lehet a súlyos szegénység, súlyos szülői mentális egészségkárosodás, a gyermek nem megfelelő gondozása, konfliktusos családi háttér, és a stabil, gondoskodó, szeretetteljes kapcsolatok hiánya a gyermek életében.

Vitathatatlan tény, hogy boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, kezdeményező gyermekeket kell nevelni, aki később a társadalom intelligens, fogékony, problémamegoldásra képes, kreatív tagjává válhat.

Az érzelmek (Goleman, 1997) áthatóan és rendkívül befolyásolóan vannak jelen a gyermekkori személyiségfejlődésben. Az érzelmi intelligencia (EQ) a szív látása. Ha társat, barátot keresünk, ha gyermekünket tartjuk kezünkben, egy kidobott állatot befogadunk, vagy virágot szedünk a mezőn, ha helyünket és utunkat keressük az életben, akkor mindezt az érzelmi intelligencia erejével tesszük. A körülöttünk lévő világ jelenleg még jobban értékeli az értelem fényét, az IQ-t, mint a szív látását, az EQ-t. Sokáig úgy tartották, hogy a magas IQ megjósolja a sikert, úgy a tanulmányokban, mint a munkavégzésben egyaránt. A legutóbbi kutatások alapján az IQ a legjobb esetben is csak ötödét teszi ki a sikeres életvitelt befolyásoló tényezőknek. A fennmaradó jelentős rész más erőkre vezethető vissza. A fejlett érzelmi képességű embereknek jóval nagyobb az esélye a sikeres, megelégedett életre, mert elsajátították azokat a lelki szokásokat, amelyekkel a teljesítőkéességüket képesek növelni.

A gyermek a szűkebb és tágabb környezetében, a generációk közötti tanulási szituációban az emberi érintkezés alapvető szokásait is elsajátítja.

A szakértők (The Children's Society, 2006) hét olyan tényezőt neveznek meg, melyek megteremthetik, biztosíthatják a most felnövő generációk boldog, felhőtlen gyermekkorát.

A gyermekeknek jó családra van szükségük ahhoz, hogy boldog gyermekkoruk legyen. A szerető, kedves, segítő, támogató és gondoskodó család a legfontosabb alap. A jó család nem sajnálja az időt az együttlétre. A jó barátok, a kortárskapcsolatok is boldoggá teszik a gyermekeket. A barát mindig meghallgat és segít, bizalommal lehet hozzá fordulni. A gyermekek úgy nyilatkoztak, hogy a barátválasztásban szabadságra, a játékban időre van szükségük. A közös játék, az együttlét, a közös tevékenységek is a boldog gyermekkor építőkövei. Az értelmesen eltöltött szabadidő rendkívül fontos tanulási forma. Nagyon fontos, hogy sokféle lehetőséget biztosítsunk gyermekeinknek a játékra, a mozgásra és a társas tevékenységekre. A gyermekeknek mintákra és értékekre van szükségük. Nagyon fontos az odafigyelés, a meghallgatás, a szabad véleménynyilvánítás, a döntéshozatalba való bevonás, a tisztelet és a becsület. A negatív attitűd (magatartás), a rossz példa, a lelki és fizikai bántalmazás, az előítélet rendkívül káros a gyermek számára. A jó intézmények is hozzájárulnak gyermekeink boldogságához, melyekben újabb és újabb dolgokat tanul a gyermek. Új barátok, társak, szabadság, szabad játék, biztonság, segítő, támogató és ösztönző nevelők – ezek a jó nevelő intézmény jellemzői.

A legújabb nemzetközi és hazai kutatási eredmények arról számolnak be, hogy az emberi életút első éveinek nem csupán előkészítő, felkészítő, bevezető funkciója van. Az emberi elme egész életre szóló „viselkedésének” megalapozása történik meg a gyermekkorban. A gyermekkori erős kötődés és a meleg, szerető gondoskodás állandósága a legjobb védekezés a felnőttkori zavarokkal szemben. Vitathatatlan tény, hogy az ingergazdag, stimuláló intergenerációs környezet, a boldog gyermekkor, a feltétel nélküli elfogadás és a mindent átható szülői, nevelői szeretet képezik a gyermeknevelés alapjait. Hosszú távon tehát csak a nevelő családot, a szülői és gyermeknevelői munkát alapvető értéknek tekintő társadalom lehet versenyképes, amely lelkileg, testileg egészséges generációkat képes felnevelni. A minden szempontból elsőbbséget élvező professzionális gyermeknevelés tehát nem csupán pedagógiai, hanem nemzetgazdasági kérdés is.

Befejezésül Maya Angelou szavait idézem: **“Elfelejtik, hogy mit mondtál, elfelejtik, hogy mit tettél. De sosem felejtik el, milyen érzést váltottál ki belőlük!”**

Juhász Katalin

*Dorog és Térsége Családsegítő és Gyermekjóléti
Szolgálat családgondozója*

KARITÁSZ HÍREK

Szeretettel köszöntök minden kedves Olvasót!

Néhány sorban szeretném a Karitászcsoport ebben az évben elvégzett munkáját ismertetni.

Márciusban megrendeztük a gyerekeknek az immár hagyományos kakaós délutánt, ahol a kiadós uzsonna után vidám játékkal és tánccal múltattuk az időt.

Négy családnak tudtunk vetőmagcsomagot adni, reméljük, hogy jól tudták hasznosítani.

A húsvéti élelmiszergyűjtés eredményeként 13 család részesült 1-1 kiadós csomagból. Az iskolai kirándulás fedezetéül két gyermeknek járultunk hozzá a költségeihez. Májusban a Gyermeknap keretében 40 gyermeknek süttünk palacsintát, amihez a hozzávalókat (tej, tojás, lekvár, dió stb.) a karitászcsoport munkatársai adták össze.

Öt idős testvérünknek ajándékoztunk Béres Cseppet, hogy minél tovább maradjanak egészségben köztünk.

A hittanos táborozáshoz 5 000 Ft-os utalvánnyal, téstával és májkrémmel járultunk hozzá.

A nyáron 12 gyermeket vittünk el egy kellemes visegrádi hajókirándulásra, amit egy jó ebéd és fagyizás is megkoronázott. Nagyon jól érezték magukat a gyerekek, hiszen volt, aki még nem ült hajón. Az idő is szép volt, mi is kellemesen elfáradtunk, mert ugye nem kis felelősség 12 eleven gyerek felügyelete.

Az iskolakezdekor 2 család kapott tőlünk 10-10 ezer forintos utalványt a kiadások enyhítésére.

A nyárbúcsúztató falunapon 10 kg lisztből süttünk lángost, amiből a gyermekek ingyen ehettek, valamint még 80 db jégkrémet is kiosztottunk közöttük.

A budapesti Szent Jobb körmeneten hat fő képviselte kis falunkat.

Az iskolai Széchenyi-napon tízórait készítettünk a gyerekeknek, ebédre lángost süttünk, amiből az óvodásoknak is jutott uzsonnára.

Ezúton szeretném megköszönni minden kedves munkatársamnak azt a sok-sok önzetlen munkát, amit elvégeztek, s ami példamutató lehet mindenki számára. Hisszük, hogy kritika csak azt érheti, aki valamit tesz mások érdekében. Aki nem tesz semmit, az kritikát sem kap. Éppen ezért mi a kritikától sem tartunk. Úgy gondolom, mindenki előtt ott van a lehetőség, hogy bekapcsolódjon azok közé, akik tesznek valamit a közért, a faluért, vagy az egyházért.

Itt szeretném elmondani azt is, hogy a Karitászcsoport semmiféle anyagi támogatást nem kap. ami pénzünk van, azt mind a ruhavásár adományából gyűjtöttük össze. Ebből gazdálkodunk gondos gazda módjára.

Nekem és munkatársaimnak sok időnkbe és energiánkba kerül, mire elő tudjuk teremteni a fent leírtak anyagi hátterét.

Persze tudjuk, hogy nem csak kenyérral él az ember, és ezért teszünk is. A lelkiekre is odafigyelünk. Részt veszünk a különböző lelki napokon, a litániákon, a keresztúti ájtatosságokon, a Szentcsalád

szálláskeresésében. És persze, ha időnk engedi, meglátogatjuk az időseket is.

Lehet, hogy amit teszünk nem látványos, de azt a kicsit tiszta szívből, mások megsegítésére tesszük. Kívánom, hogy mindenkit járjon át a jó tett és a szeretet lelke. Tudjunk egymásnak megbocsátani, mert a harag, az irigység rossz tanácsadó.

Ezzel fejezem be írásomat, mindenkire kérem a Jó Isten áldását, szeretettel:

*Muszela Imréné
karitászcsoport vezetője*

EGÉSZSÉGOLDAL

Kedves Epöliek !

Jelen cikkemben ismét a védőoltásokkal kapcsolatban szeretnék néhány szót szólni, -talán kicsit másképp, mint korábban. Indok a következő:

Kb. egy hete kaptam egy levelet feladó és mindenféle elérhetőség, aláírás stb. megjelölése NÉLKÜL, csak annyi deríthető ki, hogy Szomoron adták fel, ennyi látható a postai bélyegzőn. A levelet állítólag egy ügyvéd „nyomtatta” alá, ugyanis kézjeggyel már nem látta el, talán szándékosan, mint ez kiderül alább:

Ugyanis ennyi sületlenséget és lassan a közveszélyes kategóriát súroló tudománytalan –bocsánat- MARHASÁGOT régen olvastam a védőoltások tagadásával kapcsolatban. És ami a legrosszabb: a hülyeség terjed...!!! az a tudománytalan tömény marhaság emberek tízezreinek életét veszélyezteti, ha „hódít” a tudatlanok, de hiszékenyek között. VESZÉLYES vállalkozás, és lelkiismeretlen, tudományt nélkülöző hivatkozások és megállapítások vannak benne, melyek mind arra buzdítanak: ne oltassák a gyermekeiket és magukat az emberek. Ez a Terrorizmus egy új formájának is felfogható, véleményem szerint !!! Talán nem véletlen, hogy nem vállalják a levél szerzői-támogatói a személyes kontaktus-elérhetőség lehetőségét ?

Ezennel bátorítok MINDENKIT, hogy ha bármi kérdése van a védőoltásokkal kapcsolatban, akár milyen „butának” tűnő, de nyugtalanító kérdést is, nyugodtan tegyenek fel nekem, ha nem tudok rá azonnal válaszolni, utána nézek, ígérem.....

Ezzel kapcsolatban csak üzennék a bizonytalanoknak - és nem utolsó sorban a levél írójának, így nyilvánosan, vállalva elérhetőségemet - hogy nem egy intézkedés történt az elmúlt kb 40-50 évben kizárólag a kételkedők megnyugtatósa érdekében az ő kezdeményezésükre-teljesen értelmetlenül, mert semmiféle bizonyíték nem szolgált rá az állításokra. A Nótórus tudománytalanok

érveit megvizsgálták szisztematikusan, pontról pontra, minden tekintetében. Manapság az orvostudomány nem kuruzsláson és kézrátétellel alapul, illetve működik, hanem EVIDENCIÁKON, azaz BIZONYÍTÉKOKON, minden egyes gyógyszer tekintetében és védőoltás tekintetében IS. Ezek rendkívül szigorú körülmények között zajló vizsgálatok. Példa: egyszer egy oltóanyagot azért tiltottak le, mert a gyártás során az egyik

gyártószoza illetve helység FALÁBÓL !!!!! vett mintában baktérium tenyésztett ki. Visszahívták az oltóanyagokat, amiben viszont nem volt baktérium. A gyártási folyamat során azonban minden fontos helységnek teljesen sterilnek kell lennie !!! Kicsit olyasmi ez, mint mikor a TOYOTA cég visszahívott egy sorozat autót mert utólag kiderült, nem láttak el korrózióvédelemmel egy csövet belülről....Az autók működnek.

Más példa, pl. autizmus: „az oltásokban lévő higany, mérgező és autizmust okoz” mondják a kételkedők.... sok más butasággal együtt. Ezzel kapcsolatban az igazság a következő: Higanyt soha egyetlen oltás sem tartalmazott, nem is fog, ugyanis a Higany a víznél egy 14-szer nehezebb, folyékony fém. A tiomerzál - mely egy baktérium és gombaellenes tartósító szer, azért került az oltóanyagokba, mert 1928-ban az USA-ban 12 gyermek meghalt, mivel egy baktériummal fertőzött oltást kaptak... a vakcinológusok pedig rájöttek, hogy a tiomerzál egy olyan baktérium és gomba ellenes tartósítószer, mely magát a biológiai hatóanyagot nem befolyásolja. Orrcseppekben és szemcseppekben is használták. Azóta eltelt 86 év...De mi is a tiomerzál? Nos valóban, ha a képlete érdekel bárkit, megmutatom: van benne egyetlen ATOM higany. Ennek a vegyületnek egy molekulája tehát tartalmaz egy atom higanyt... Példaként említeném a cukrot, ami ugyebár nem „szén” és amit bizonyára mindenki ismer...van minden molekulájában 6 db szénatom, mégsem mondjuk, hogy „széntartalmú ízesítőszerrel készítettem teát” ...Ennyire higany tehát a tiomerzál....vagy az alkohol: nem mondjuk hogy koccintsunk egy kis szénnel !! mivel abban is van szénatom....Ettől persze okozhatna autizmust a tiomerzál..., vagy lehetne veszélyes. Ezt IS megvizsgálták azonban. Nos: Dániában 1990-és 1996 között 467 EZER gyermeket vizsgáltak meg illetve követtek nyomon 3 MILLIÓ (!!!) életében keresztül: feljegyezték az oltásokat amiket kaptak, és az autizmust is követték náluk. EREDMÉNY: nem találtak összefüggést az autizmus és a tiomerzál tartalmú oltóanyagot kapott gyermekek között, azokkal hasonlítva akik nem kaptak tiomerzál tartalmú oltóanyagot....és az autizmus rizikója sem függött a tiomerzál tartalomtól ! Sőt több tanulmány vizsgálata szerint az autizmus spektrum-ba tartozó eltérések sem gyakoribbak. Ha valakit érdekelnek a részletek keressen nyugodtan !

Mindezt csak azért említettem, mert eljött végre a lehetőség az INGYENES HPV elleni védőoltásra. A MÉHNYAKRÁKOT hosszú évek alatt lassan okozó, a Humán Papilloma Vírusnak kb 100 típusa ismert, melyek között vannak úgynevezett magas rizikójú típusok is, melyek bizonyítottan szerepet játszanak a méhnyakrák kialakulásában, minden, szexuális életet élő nő esetében. A fertőzés ráadásul az esetek 90 %-ában (!) tünetmentes. Végre felismerte az Orvostudomány ennek a vírusnak a jelentőségét és kidolgozták ellene a védőoltást, melyet a VILÁGON már több MILLIÓ Nő, és gyermek kapott meg: szövődmény nem volt ! Viszont -ha nem is teljes mértékben, de igen nagy valószínűségben védettek lesznek egy jelentős rizikótényezővel szemben, melynek mindenki ki van téve. Nem véletlenül kezdjük a gyermekek 12 éves korától az oltást, ekkor feltehetően nem éltek még szexuális életet, így nem fertőződhetek meg a vírussal sem. VÉLEMÉNYEM SZERINT 2 SZÚRÁST-szűnyogcsípést-MEGÉR A VÉDETTSÉG ILYEN FOKÚ KIALAKÍTÁSA !!!

ÉLJENEK AZ INGYENES LEHETŐSÉGGEL A 12 ÉVES LEÁNY-GYERMEKÜK ÉRDEKÉBEN MOSTANTÓL !!!

A fenti témában könyvek születtek, melyeket most itt nem tudok idézni - hely szűke miatt, és különben sem akarnám untatni „száraz” tényekkel az érdeklődőket-mely tények inkább a szakembereknek szólnak. Szándékosan igyekeztem egyszerűen, érthetően és remélem MEGGYŐZŐEN fogalmazni, hogy némiképp olvasmányos IS legyen a cikkem. Ehhez felhasználtam FERENCI TAMÁS: a „Védőoltásokról a tények alapján” c. remek, mindenki számára érthető, meggyőző könyvét !!! Köszönet érte neki is, hogy végre „rendet” rakott a témában.

*Dr Lassu Imre
házi orvos*

SPORT HÍREK

Tisztelt Epöliek!

Júniusi irományomat a búcsú alkalmából rendezett barátságos mérkőzéseinkre való meghívással fejeztem be. Akik megjelentek azon a szombat délután a pályánkon, szerintem mindenképp egy olyan élménnyel gazdagodtak, ami sokáig kellemes emlék marad. A „csajok” olyan nagyot játszottak, hogy arra nem is találok megfelelő szavakat. Simán volt olyan, mint a Maracanában lejátszott vb döntő. Mindenki nevében köszönöm, hogy megajándékoztak minket azzal a meccsel. Reméljük lesz még hasonló.

Az idei szezon ismét két csapattal sikerült megkezdenuk. Ez nagy dolog, mert szűkebb környezetünkben ez kevés falunak adatik meg.

A tavalyi évhez képest mindkét garnitúra eredményesebb idénynek néz elé. Bízunk benne, hogy nem lesznek hullámvölgyek és akkor továbbra is meghálálhatjuk szurkolóink támogatását.

Az augusztusi nyárzáró délutánon hivatalosan is átvehettük a megújult öltözőt. Többször megtettem, de ismét köszönet mindenkinek, aki részt ebben, tett érte, hogy gazdagodjon a falunk. Megtisztelő volt, hogy az Asszonykórus külön erre az alkalomra kedveskedett nekünk a ránk szabott dalaikkal. Köszönjük ezt is! Az átadón is elmondtam és továbbra is fent tartom, hogy kötelességünk volt az öltöző megépítése, de a neheze még csak most következik, hogy ezt az értéket megőrizzük, vigyázzunk rá, adjuk a következő generációknak. Kérek mindenkit, hogy segítsen ebben is. Köszönjük Paxián Melindának és Mártonnak hogy szeptemberben megvendégeltek minket. Remélem ez is pozitívan hat majd mindenkire, hiszen nagyon jól sikerült szombat volt. Talán emlékszik is rá mindenki :) Október 23-án ismét falunkon megy keresztül a szomori tórák 56 km-es távja. Aki teheti, csatlakozzon hozzánk, vagy próbálja ki akár a rövidebb távok egyikét is, hiszen szép idő esetén családi eseményként is kiváló program, de természetesen fizikailag se kis kihívás.

Itt is szeretnék gratulálni Kovács Gábornak a díszpolgári elismerésért, aki túratársként is kiváló egyéniség és mindig jó hallani tőle valami újat a falu, a környék múltjáról.

Az idei év hátralevő részében továbbra is várunk mindenkit a meccseinkre, decemberben pedig a hagyományos sportbálunkra.

*Horváth Péter
ESE elnök*

VADKÁRBECSLÉSI ELJÁRÁS

Működési területemen (a Komárom-Esztergom Megye keleti térsége) alig találkoztam olyan gazdálkodóval akinek valamely vetésében a terület vadon élő állatai kisebb-nagyobb károkat ne okoztak volna. A területbejárások során gyakran tapasztaltam félreértéseket, felesleges vitákat a kártérítési felelősséget, a kár mértékét, stb. illetően. Mindezeket elkerülendő, jelen tájékoztatóban megpróbálom összefoglalni a vadkárok rendezésének jogszabályokban megfogalmazott rendjét.

A vadkárokért való felelősségről, a kár megelőzéséről, megállapításáról, stb. az 1996. évi LV. törvény (Vadászati törvény) V. fejezete, illetve az ennek végrehajtási szabályairól szóló 79/2004. (V.4.) FVM r. rendelkeznek. A tv. 75. § értelmében a vadkár megtérítésére az a vadászatra jogosult kötelezett, akinek a területén a károkozás bekövetkezett, illetőleg akinek a vadászterületéről a vad kiváltott. A vadászatra jogosult (egyedi eseteket kivéve, pl. kármegosztás) a kár 5 %-ot

meghaladó részét (a nettó bevételkiesés 95 %-át) köteles megtéríteni a károsultnak.

A vadkár megelőzése mindkét fél kötelezettsége! A 78. § alapján a vadászatra jogosult köteles a vad lehetőség szerinti elriasztásáról gondoskodni, a vadászati jogot a mezőgazdasági tevékenységgel összhangban gyakorolni, szükség esetén vadkárrelhárító vadászokat tartani, a földtulajdonos, földhasználó hozzájárulásával vadkárrelhárító berendezéseket (kerítés, elektromos karám, magasles, stb.) állíthat fel. A 79. § szerint a földhasználója köteles a vadkár elhárításában ill. csökkentésében közreműködni, károsítás vagy annak közvetlen veszélye esetén a vadászatra jogosultat értesíteni, köteles továbbá a vadállomány kíméletéről gondoskodni. A vadállomány túlszaporodása esetén állományszabályozó vadászat elrendelését kezdeményezheti a vadászati hatóságnál. A földhasználóját az előírt kötelezettségek teljesítésével összefüggésben a rendes gazdálkodás körét meghaladó közreműködésért ellenszolgáltatás illeti meg.

A vadkár megállapítása: A tv. 81.§ alapján a vadkár megtérítését a kár bekövetkezésétől számított 30 napon belül igényelheti a földhasználó. Az igénybejelentést mindenképpen írásban célszerű megtenni, mivel az eljárás esetleges későbbi szakaszában ennek ténye nem bizonyítható. Bizonyos kártípusoknál (kora tavaszi taposás, rágáskár, kukoricában vetést követő tóráskár, napraforgóban virágzás előtti rágáskár, stb.) célszerű előzetes kárszemplét kérni, mivel az ezek miatt bekövetkezett termés kiesés a betakarítás előtti kárbecslésnél nem állapíthatók meg. A vadkár megállapítását meghatározott szakirányú képesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakértő (igazságügyi kárszakértő, vagy a megyei vadászati hatóságnál nyilvántartott kárszakértő) végezheti. Amennyiben a felek a szakértő személyében nem tudnak megegyezni, úgy közös kérelmükre a károkozás helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője rendel ki kárszakértőt. A kár becslését a bejelentéstől számított 8 napon belül el kell végezni. A kár felméréséről a szakértő jegyzőkönyvet készít, mely tartalmazza a szakértő és a felek megnevezését, a szakértő helyszíni megállapításait, a kár mértékét, a kármegelőzési kötelezettségek teljesítésének módját, az érintett felek észrevételeit, stb. A jegyzőkönyvet a kárszakértő haladéktalanul köteles megküldeni az illetékes jegyzőnek, aki a kárszakértői vélemény alapján a felek közt létrejött egyezséget, vagy annak hiányát jegyzőkönyvbe foglalja, és az eljárást lezárja. Az a fél, aki a jegyző által kirendelt szakértő kármegállapítását nem fogadja el, a jegyzőkönyv kézhezvételétől számított 30 napon belül polgári peres úton kérheti a kár megállapítását. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár!

*Hauszknécht Ádám
Falugazdász
Vadkárszakértő*

GYERMEKOLDAL

Kányádi Sándor: Jön az ősz

Jön már az ismerős,
széllábú, deres ősz.
Sepreget, kotorász,
meg-megáll, lombot ráz.

Lombot ráz, diót ver,
krumplit ás, szüretel.
Sóhajtoz nagyokat
s harapja, kurtítja
a hosszú napokat.

Őszi muffinok

Hozzávalók:

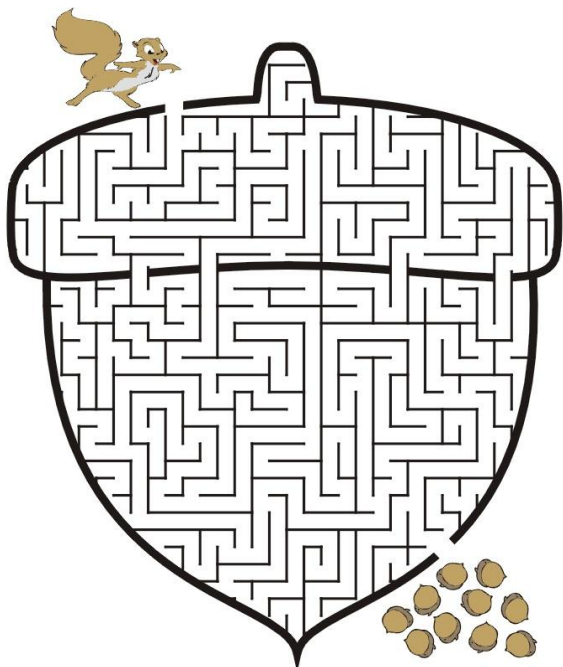
2 marék dió
30 dkg margarin
30 dkg cukor
4 tojás
2 kávéskanál sütőpor
30 dkg liszt
1,5 evőkanál kékfrankos rozé
2 fürt otelló szőlő

Elkészítés:

A diót ledarálom. A szőlőt turmixolom, majd átszűröm, hogy megkapjam a szőlő levét. Összedolgozom a hozzávalókat, muffinformába töltöm a tésztát. 180 fokra előmelegített sütőbe teszem és 20 percig sütöm. Szőlőszemekkel, dióval, cukormázzal díszítem.

Segíts a mókusnak eljutni a makkokhoz!

Népi jóslatok az őszi időjárással kapcsolatban

Hosszú ősz, késő tavasz.

Ha szeptemberben jönnek a vadludak, korai hideget jelent.

Ha a vadludak szeptemberben dél felé húznak, korán beáll a tél.

Sok makk szeptemberben, sok hó decemberben.

Ha október első napjaiban derűs a holdvilág, jó ideig nem lesz eső, nem zavarja meg a szüretet.

Ha már októberben fagyos szél fúj, enyhe lesz a január.

Az októberi zivatar hideg, szeles telet jósol.

A nagyon meleg október hideg februárt jelent.

A makk általában novemberben érik. Ha az érés már októberben bekövetkezik, hosszú, hideg telet jósolnak.

¹²Minél előbb lehullatják a fák lombjukat, annál enyhébb a tél.

Ha még októberben is sok a levél a fán, sok hernyó lesz a következő esztendőben.